

**CENTRE FOR RESEARCH COLLECTIONS
EDINBURGH UNIVERSITY LIBRARY
GEORGE SQUARE
EDINBURGH
EH8 9LJ**

TEL: +44 (0)131 650 8379

FAX: +44 (0)131 650 2922

BOOK-SCANNED 2006

SHELF MARK: [Att.82.7.15/3](#)

TITLE: Dissertatio medica inauguralis de febre
intermittente : quam, annuente summo numine,
1808

AUTHOR: [Forbes, Charles Fergusson, Sir](#)

N.B. This is Pamphlet 3 only.
Scanned as single pages.
Blank pages have been omitted.
Due to variations in the density of the text some words are illegible.
The binding frequently obscures text in the guttering.
THIS IS THE BEST COPY AVAILABLE.

The University of Edinburgh Library

This PDF is supplied under a Creative Commons CCBY License:
you may share and adapt for any purpose as long as attribution is given to the University of
Edinburgh. Further information is available at <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Please address all enquiries to Centre for Research Collections.

The Library wishes to be informed of work based on this Pdf copy, and would welcome a
copy of any publication that makes use of it.

The University of Edinburgh is a charitable body, registered in Scotland, with registration number SC005336

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS

DE

FEBRE INTERMITTENTE.

DISSERTATIO MEDICA
INAUGURALIS
DE
FEBRE INTERMITTENTE;

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

EX AUCTORITATE REVERENDI ADMODUM VIRI,

D. GEORGII BAIRD, SS. T. P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ PRÆFECTI;

NEC NON

AMPLISSIMI SENATUS ACADEMICI CONSENSU, ET

NOBILISSIMÆ FACULTATIS MEDICÆ DECRETO;

Pro Gradu Doctoris,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

ERUDITORUM EXAMINI SUBJICIT

CAROLUS FERGUSSON FORBES,

BRITANNUS,

EXERCITUS CHIRURGUS.

VIII. Calendas Julias, horâ locoque solitis.

EDINBURGI:

EXCUDEBANT ADAMUS NEILL ET SOCIJ.

1808.

SERENISSIMO PRINCIPI

EDVARDO,

EXERCITUS BRITANNICI

MARESCHALLO,

DUCI

DE CANTIO, ET STRATHEARN,

COMITI DE EBLANA,

NOBILISSIMI ORDINIS AURATÆ PERISCELIDIS,

NECNON

ILLUSTRISIMI ORDINIS SANCTI PATRICII

EQUITI,

LEGIONIS PRIMÆ PEDITUM REGIÆ

PRÆFECTO,

&c. &c. &c.

VIRTUTIBUS

HAUD MINUS QUAM GENERE CLARO,

HOCCE PEREXIGUUM,

ANIMI GRATISSIMI ET OBSERVANTISSIMI,

TESTIMONIUM

D.D.D.

AUCTOR.

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS

DE

FEBRE INTERMITTENTE.

CAROLO FERGUSSON FORBES Auctore.

FEBREM intermittentem, de qua disserere statui, paroxysmi similes, per vices redeuntes, et ephemeram, febrem simplicissimam scilicet, referentes, constituunt; hi paroxysmi crisi satis evidente plùs minùsve perfectâ solvuntur, et temporibus interpositis, ægro spatium a pyrexia vacuum concedunt.

Febres intermittentes, secundum tempus quod in circuitu absolvendo occupant, ad

A

Quotidianas,

Quotidianas, Tertianas et Quartanas distrahuntur; nec desunt exempla intervalli longioris, et Quintanæ, Sextanæ, et Octanæ observatæ fuere; hæ autem rarissimæ, ordinem minùs stabilem servant, nec deest gravissima ratio cur tertianæ et quartanæ varietatibus accenseantur.

Febres intermittentes non semper eodem modo impetum faciunt; nonnunquam sub ingressum febris, continuæ speciem mentuntur, et nonnisi paucis diebus elapsis naturam suam paroxysmis distinctis apertè produnt: aliàs subito invadunt, et typum proprium indiciis haud dubiis protinùs ab initio ostendunt, dum æger ex optima valetudine ad summum febris gradum extemplò rapiatur.

In quovis intermittentis regularis paroxysmo, tria notantur tempora vel stadia, stadium frigoris nimirum, caloris, et sudoris, quæ ordine quo usitatiùs incedunt nunc describenda sunt.

STADIUM

STADIUM FRIGIDUM.

LANGUORE, lassitudine, oscitatione, et pandiculatione obrepit hoc morbi stadium; æger motum aversatur, et brevi movendi impotentia accedit, facies pallida et collapsa evadit, ungues livent, levis frigoris sensus primùm in palmis manuum et extremis inferioribus percipiendus, sensim gravior factus dorsum percurrit; nunc tremit maxilla inferior, et paulò pòst universum corpus tremoribus concutitur; frigus tandem intensius et diuturnius quàm in plerisque aliis febribus supervenit, ita ut æger caloris redeuntis spem ferè abjiciat.

Nunc partes corporis extremæ torpent, et præsertim manus, quorum torpor ad extremos digitos pertinet, cum sensu punctionis quasi pressura nervo allata fuerit; hebescit oculorum acies, et audiendi facultas haud
rarò

rarò obtunditur; oculi admodum languidi nitore solito penitus orbantur; pallor exanimis vel livor in ore sedet; apex narium, labia, digiti, et ungues præsertim, livescunt; cutis fit sordida, et aspera, quasi frigore constricta, et, ex rete mucoso infra cuticulam semipellucidam posito, colore fusco leviter rubente squallet; superficiiei quoque corporis sensus imminuitur, nisi quod frigus ægrius tolerat. Unà cum his signis dolores dorsi et articulorum majorum ægrum haud parum exercent. Respiratio, licet antea parum turbata, nunc crebra, anxiosa et laboriosa evadit; hunc spiritus statum anxietas molesta et mens demissa comitantur, dum præcordia pondere quasi oppressa anguntur. Pulsus primum rarus plerumque et tardus est, nonnunquam inæqualis, postea frequentior evasurus; interdum autem arteriarum ictus etiam a paroxysmi principio citatus moventur.

Mens malorum particeps haud minus quam corpus torpet, et omnes illius facultates enervatæ atque inertes pigrius exercentur, vel nequaquam

nequaquam exerceri possunt. Somnolentia et stupor haud rarò ad coma usque ingravescent; nonnunquam mentis facultates ita turbantur ut delirium accedat, quod in hoc morbi stadio, vel ex viribus corporis et animi magnoperè prostratis, vel e vasis cerebri constrictis, forsàn repetere liceat.

In hoc quoque morbi stadio, functiones naturales malè se habent; ab initio cibi appetentia imminuta est, sitis autem urget, nausea sæpè accedit, et æger potum ad sitim sedandam assumptum haud rarò evomit.

Omnes corporis secretiones imminuuntur: os et fauces exarescunt; lingua alba est et sæpè quasi semicocta; alvus astringitur; urina plerumque aquosa et coloris expers, neque nubeculam ostendit, nec sedimentum deponit; est ubi bile tincta apparet. Dum frigoris stadium urget, tumores in corporis superficie decrescunt, et nonnunquam omninò evanescent, et ulcera exsiccata humorem fundere desinunt; ineunte autem caloris stadio,

dio, ad pristinum statum redeunt. Duratio frigoris plurimùm variat, plerumque autem ad horam unam vel alteram producitur, interdum haud semihoram perstat, vel interdum vix percipitur; dum subindè occurrunt exempla in quibus per quatuor vel quinque horas permanserit, quod tamen rarissimum est.

STADIUM CALORIS.

DECEDENTE frigoris stadio, æger brevi malorum levamen accipit; spiritus, suspiriis etsi interruptus, liberior evadit; differentia inter actionem vasorum sanguinem vehementium in diversis corporis partibus obtinet; in omni autem corporis parte nonnulla vasa minuta resurgunt, et crebriùs micant, dum alia constricta maneant.

Nunc frigoris et caloris sensus se mutuò excipiunt, et tam subito sæpè alternant ut
æger

æger incertus sit uter horum prævaleat; arteriarum pulsus magis distincti explorantis digitum feriunt, et æger ex imo pectore crebra suspiria ducit; brevi sensus caloris in pectore sentitur, qui paulatim sese per totum corpus diffundit, et stabilis fit; æger de calore ardente in corporis superficie conqueritur, cujus temperies, instrumento FAHRENHEIT explorata, gradum centesimum et secundum, quartum, vel etiam quintum, sæpè indicat.

Pulsus regularis, validus, plenus, et sæpè durus redditur; respiratio magis libera, plena et frequens citra anxietatem; molestus circa præcordia sensus multùm sublevatur. Cutis, antea pallida, collapsa, et aspera, nunc rubra, turgida, et lævis evadit; color autem e rubro-fuscus quo fœdatur non penitùs decedit. Oculi micantes splendorem solitum recuperant, et facies antea pallida tunc rubet, et intumescit; totius corporis sensus præter modum intenditur, et summa inquietudo et jactatio, ægrum perpetuò fatigant, qui corporis

ris posituram assiduè mutando levamen frustra quærit. Dum his malis graviter lacessitus spatio horæ, diem consumptum esse credit. 'Attentio vaga huc illuc aberrat, et uno objecto detineri nequit; dolores dorsi et lumborum ingravescent; lux et strepitus molestiam adaugent; haud rarò caput vehementer dolet, cum plenitudinis sensu, et pulsatione arteriarum circa tempora. Res in memoria reconditæ, ægro celerrimè oblatae, inconditè proferuntur, ita ut mens sibi non constat, quod in hoc morbi gradu ab aucto sanguinis impetu cerebrum versus proficisci videtur.

STADIUM SUDORIS.

VI caloris tandem inclinâtâ, et vasis, quorum est humores secernere, relaxatis, corporis superficies sudore leni mollescit, qui primum e palmis manuum, capite, collo, et pectore promanans, tandem copiosus, et tepidus,

e toto corpore cum insigni levamine erumpit.

Utprimùm cutis humore madet, pulsus, licèt adhuc æquè plenus et frequens, mollior fit, calor cutis remittit, lingua humida apparet, sitis minùs urget, et æger, etsi sudore universo diffluens, vix potu eget; respiratio facilis est; et omnes aliæ functiones muneribus ritè funguntur; urina copiosa et turbida ferè redditur, et sedimentum lateritium haud exiguâ copiâ deponit*: eodem tempore dejectiones quædam liquidæ et biliosæ occurrunt, quæ e bile in duodenum subitò effusa provenire videntur.

Æger nunc placidum somnum ultrò petit, e quo ut excitatus fuerit, de languore et defatigatione quadam conqueritur, cum levi siti, et pulsu molli, sed aliquantulùm citato

B

adhuc;

* Urina, ut Proust perhibet, in febribus intermittentibus æquè ac in morbis hepatis, acidum rosacicum continet.

adhuc; hic autem languoris sensus ex eo, qui sub primo paroxysmi insultu accedit, plurimum distat, neque eo confundi debet; ille enim e viribus paroxysmo prægresso exhaustis, hic autem e viribus corporis et animi oppressis, originem ducere videtur. Mox redit cibi appetentia, et omnes febriles motus brevi penitus conquiescunt.

Ordine igitur suprà posito paroxysmus Febris Intermittentis regularis peragitur; nec necesse habemus ut omnia symptomata jam recensita simul adsint, quæ tamen minore vel majore gradu unà urgeant; nec diversa morbi stadia in omni exemplo ordinem consuetum legunt, vel eandem rationem inter se tenent; et sanè haud rara sunt exempla in quibus tantum a norma solita deflectunt, et unum alterumve morbi stadium vix conspiciatur, vel omnino absit. Hoc de stadio frigoris maximè verum est; nonnunquam tamen caloris et sudoris stadia se mutuò tam citò excipiunt, ut, illud adfuerit, necne, dubius hæreas, præsertim si vomitu concitato
frigoris

frigoris tempus citiùs præteriit. Paroxysmus interdum calore ingruit, cujus insigne exemplum a claro PRINGLE memoriæ proditum est. Corporis æstus non semper sudore solvitur, sed nullâ evidente crisi factâ sensim decrescat, vel quod usitatiùs est sanguine e naribus, pulmonibus, utero, vel vasis hæmorrhoidalibus prorumpente; vel materiâ biliosâ, liquidâ, per alvum excretâ; vel urinâ copiosâ et turbidâ, in salutem cedit. Exemplum hoc morbo ægrotantium in India Occidentali mihi oblata sunt, in quibus epistaxis, vel diarrhœa biliosa, cum dolore capitis, et levi frigoris sensu, paroxysmi vices explebant. Interdum dolor capitis periodicè recurrens unicum est febrium intermittentium indicium; typi rationem exactè retinet, iisdem remediis cedit, vel sine horum usu, solito paroxysmi tempore peracto, sponte recedit. Nec dubius sum quin febris intermittens ex omni gradu inter levissimum languoris sensum, vel capitis dolorem, statutis temporibus redeuntem, et paroxysmum omnibus

nibus numeris absolutum reverà adesse possit.

Ordinem stadiorum nonnunquam omninò inverti, et paroxysmum sudore aborto initium duxisse, frigoris stadio denuò abiturum fertur: exempla quoque tradita fuère, in quibus una pars corporis tantùm laboravit, omnia morbi stadia ordinatè subitura.

Interdum sudor, utcunque profusus, caloris vim minimè temperat, et cutis ardor usque ad initium paroxysmi insequentis perstat: hoc maximè in quotidiana et tertiana duplice evenit, et præcipuè circa tempus quo in remittentes transituræ sunt; etsi hoc in remittente in intermittentem regularem abeunte vidi, et sanè in memet ipso probè expertus sum.

Anomala quædam signa febres intermittentes nonnunquam comitantur, quæ vel sola adsunt, vel ita invalescunt, ut solita morbi indicia vix conspiciantur. Inter hujusmodi

modi symptomata rheumatismus, hemicrania, cholera, dysenteria, pertussis, podagra, colica, hysteria, ophthalmia, convulsio, varia pulmonum vitia, et alia benè multa, quæ recensere supervacuum foret. Mentis alienatio, pustulæ in cute, dolores ventris, defectiones animæ, dolor et tumor testiculorum, et postremò imbecillitas ferè paralytica, eundem cum febre cursum habentia observata fuère.

Dysenteria interdum epidemicè grassatur in iis regionibus ubi febres intermittentes endemicæ existunt, et hi morbi vicissim ægrum corripunt; dum priori decedenti, alter supervenit. Haud rarò ambo epidemicè unà incidunt, eandemque causam agnoscere videntur. Dolor nervi infra orbitalis admodum acutus, ad tempus et pericranium lateris affecti subindè vibrans, potiùs per intervalla vellicans, quàm fixus, unà cum febre intermittente nonnunquam aggreditur, perstante paroxysmo et intermissionis tempore, ægrum divexat. Hunc dolorem febris prodromum observavi, si non potiùs morbus ipse habendus esset,

esset, cùm eadem huic ac febri intermittenti auxilium attulerunt, et eruptiones quædam acres atque dolentes circa angulum oris supervenerunt, quæ sanè ferè semper citiùs aut seriùs in hac corporis parte prodeunt, vesiculas ambustione concitatas haud parùm referentes.

Paroxysmus, in quo consueta intermittentium stadia apparent, stricturis urethræ haud rarò debetur, qui, his sublatis, evanescit; a febre autem de qua agitur, discrepat eò, quòd sudor in stricturis multò uberiùs profunditur, et certum redeundi tempus nequaquam servat. Hoc signum admodum frequens est in regionibus cœli fervidioribus, et mala totius corporis a strictura orta sæpè morbus primarius habentur, cujus vitium vesicæ symptoma creditur. Symptomata ex odontalagia concitata, semel vidi febrem intermittentem tantùm referentia, ut primo intuitu hunc morbum subesse credebatur, et cinchona amplius dosibus assumpta mali indicia multùm levabat.

Febres

Febres intermittentes, præter signa anomala, aliis morbis sæpè complicantur, quæ vel prægrediuntur, vel iis superveniunt, ita ut ex his febribus originem duxisse videantur. In regionibus calidis viscerum inflammationes, et obstructions, diarrhœa, dysenteria, icterus et hydrops; in locis quibus cœlum haud ita fervidum, frequentius dolores rheumatici febribus intermittentibus se comites adjungunt.

Inflammationes, et viscerum labes, iis intermittentibus potissimum superveniunt, quæ jam inveteraverint, quibusve nulla vel præpostera medendi ratio adhibita fuerit: in his exemplis vitium hepatis et lienis maximè incumbit, quæ indurescunt et mole augentur. Summa totius corporis imbecillitas, prava cibi concoctio, alvus admodum tarda vel fusa, has obstructions sæpè insequuntur, et alternis vicibus ægrum nonnunquam corripunt; in torridis cœli plagis, dysenteria chronica vel hydrops ægrum haud rarò tandem e vivis eripiunt.

Febres

Febres intermittentes tempore verno et autumnali sæpissimè adoriuntur; illæ ardentiores sunt, et diathesin inflammatoriam pleurumque conjunctam habent: hæ autem morbis chronicis maximè patent, et si diuturniores fuerint, corpus ad morbum iterum suscipiendum admodum pronum reddunt; pallorem et squallorem vultûs perennem imprimunt, laxam corporis compagem, mœstitiam, et varia viscerum vitia in longum duratura, hydropem, diabetem, asthma, et alia hujusmodi inferunt. Febres intermittentes autumnales ægrè medicinæ auscultant, donec tempus vernum appropinquat, sub cujus adventum mitescunt, et faciliè abiguntur: dum intermittentes vernaes, cùm jam præterit æstas, faciliùs semet subducunt, quasi tunc morbus cursum confecerit, cùm anni tempestas genium mutat.

Antiquis et etiam recentioribus quibusdam medicis persuasum fuit, febres intermittentes, præsertim tertianas, corpus e multis morbis, quibus antea implicitum fuerat, liberare, et

has

has itaque febres salubri naturæ conatu institutas fuisse ad semina morborum latentia expugnanda, denuò eruptura, si hæc temerè repressæ fuerint. Hinc antiqui sæpè ab his febribus tollendis non solùm abstinuerunt, sed etiam ad eas concitandas solertes fuère, quibus scilicet alia et graviora mala arcerent.

Febres intermittentes epilepsiæ, melancholiæ, et maniaë supervenientes, eas nonnunquam fugârunt. Cùm igitur ægri his malis opportuni fuerint, febris effectus in iis sanandis priùs experiri decet, quàm ad remedia confugitur. Nec forsan alienum foret in hoc rerum statu veterum vestigiis insistere, qui morbum mitem periculi ferè expertem inducere aggressi sunt, quò graviora mala, inter medicorum opprobria jure habita, oppugnarent.

DE TERTIANA.

Cum paroxysmi quadraginta octo horarum spatio recurrunt, morbus periodum tertianum servare dicitur; cum a morbi initio accessiones paroxysmorum tertio quoque die contingunt, et æger die intermedio febre caret, morbus Tertiana simplex habetur. Etsi hæ febres quadraginta octo horis elapsis denuò redeunt, non tam exactè huic tempori obstringuntur, quin una alterave hora citiùs aut seriùs accedant.

Haud rarò autem paroxysmi quotidie revertuntur, et remittunt, ita ut, alternis diebus, et accessionis tempore et decursu optimè convenient: hæc morbi facies, admodum frequens, *Tertiana duplex* appellatur.

Etsi Tertiana Duplex more Quotidianæ circuitum legat, ab ea tamen differt quòd paroxysmi

roxysmi quoque die redeunt dissimiles sunt, et sibi mutuò nequaquam respondent.

Præter has tertianæ varietates, aliæ, ut duplicata, triplex, et triplicata, ab auctoribus recensentur; hæ autem, si non subtiliùs justo excogitatæ fuère, remittentibus vel continuis ita affines sunt, ut vix ab iis dignosci queant.

Tertiana homines viribus et ætate florentes, circa meridiem, ut plurimùm invadit. Ægri sensum frigoris haud levem ferè conqueruntur, etsi tactui haud æquè frigent; labia, ungues, et digitorum apices minùs a statu sano recedunt, ac in quartana evenit: minùs inhorrescunt febricitantes, et verba facilè et distinctè proferunt.

In tertiana frigoris stadium paulò ultra horam plerumque excurrit: si ultra duas horas producit, ad quartanam vergere dicitur. In tertiana quoque caloris stadium frigori citiùs

citiùs quàm in quartana supervenit, et intensiùs urget.

Stadium frigoris in tertiana quàm in quotidiana magis grave et diuturnum est; paroxysmus autem citiùs ad finem properat, et rarò ultra decem vel duodecim horas perdurat.

Tertiana haud secùs ac aliæ intermittentium species, ex quibusdam signis invalescentibus varia nomina adepta est; hinc Tertiana *lyparia*, *assodes*, *elodes*, *syncopalis*, *carotica*, *epileptica*, *tetanodes*, et alia hujusmodi profluxerunt, prout paroxysmi insolito frigoris gradu, vehmenti calore, et ariditate, sudore profuso et diuturno, syncope, stupore, convulsionibus, vel spasmis violentis, stipati fuère.

Hæ febres porrò *regulares*, vel *inordinatæ*, *benignæ* vel *malignæ*, *biliosæ*, vel *inflammatoriæ* nuncupantur, prout stabiles, vel ad typum mutandum proclives fuerint; sympto-
mata

mata graviora vel mitiora arcesserint; vel bilis redundantis cujusve visceris nobilioris inflammati indicia adfuerunt.

Febres formam adeò continuam sæpè induunt, ut neque intervalla neque paroxysmi percipi possunt; hi enim tantùm impliciti sunt, et tam citò sibi mutuò superveniunt, ut Intermittentis nomen morbo haud ampliùs congruat. Etsi autem hæc in summo morbi gradu evenerint, ut primùm vis ejus deferbuit aliquantulum, paroxysmos regulares ostendit, qui recursum pristinum tenent.

Febris tertiana faciem adeò mutabilem induit ut omnes ejus varietates penè innumera- biles exequi vix operæ pretium foret; et sanè hæ varietates tam sæpè ex una ad alteram transeunt, ut omninò inconditè permistæ appareant iis qui obiter solummodò ad eas advertunt; nihilominùs hoc reverà aliter se habet, et Natura minimè devia, lege adeò constante iter persequitur, ut neque ægri in-
temperantia,

temperantia, neque medicinæ vires, solitum ejus cursum pervertant.

Et sanè natura in intermittentibus, quàm in aliis plerisque febribus, a solita norma minùs deflectit; hinc, dum duplex perstat morbus, tertianæ cum tertianis, quartanæ cum quartanis, intermiscentur; et cùm simplices iterum evadunt, hæ duplices in simplicem ejusdem typi abeunt, et mitior primùm decedit, graviore per aliquod tempus superstite.

Tertianis in duplices converti summa inest proclivitas, et sub hac forma multò sæpiùs semet ostendunt, etsi nonnulli sunt auctores qui eos diversos morbos habendos esse contendunt.

In tertiana duplice accessio modò ante, modò post meridiem fit, et in his exemplis paroxysmos die in vesperem flexo accedentes ferè acerbiores esse observatio edocuit.

Tertianæ

Tertianæ aliis intermittentibus minùs contumaces sunt, speciem verò malignam faciliùs induunt, et more epidemico sæpissimè grassantur; in hac insula tempore verno usitatiùs incedunt, et si ad autumnum usque productæ fuère, tum temporis vel sponte decedunt, vel remediis facillimè abiguntur.

DE QUARTANA.

IN quartana paroxysmi, quarto quovis die, intervallo septuaginta duo horarum, redeunt; ita ut quartanæ simplices et ordinatæ per duos dies intermedios ægrum sine febre relinquunt.

Hæc intermittentium species homines, ætate jam in senium vergente, sæpiùs adortur, et maximè eos quorum vires vel duro vitæ genere vel morbis infractæ fuère. SYDENHAMUS verò infantes per sex menses febre quartanâ ægrotantes sine gravi valetudinis damno

damno se vidisse affirmat. Autumno atque hieme invalescere solet, et omnium intermittentium maximè pertinax et diuturna est; visceribus quoque sæpiùs noxam infert.

Quartanæ paroxysmus circa quartam post meridiem horam vulgò aggreditur; æger, quàm in tertiana, minùs de frigore conqueritur, etsi reverà intensiùs friget; et sensum corporis quasi demortui percipit; ita nonnunquam contremiscit, ut verbum distinctè proferre vix queat; nec desunt exempla in quibus dentes vehementi tremore ex alveolis excussæ fuère; rigores quoque gravissimi quartanam excipiunt, quasi omnes corporis musculi spasmo, omnes articuli rheumatismo rigescebant; et, ut ægri loqui amant, quasi omnia corporis ossa graviter contusa et fracta fuerint. Frigoris stadium in quartana duas circa horas durare solet, nonnunquam tamen diutiùs manet, et exemplum habemus literis mandatum in quo per quindecim horas protractum fuerit; totus autem paroxysmus

mus citiùs quàm in quotidiana vel tertiana absolvitur.

Quartana diu manere solet, ægrè remediis cedit, et, ut quidam medici affirmant, etiam per plures annos in nonnullis exemplis perstiterit.

SYDENHAMUS tamen monet, ægros quartanam antea passos et eâ iterum detentos, paucis peractis paroxysmis, ad sanitatem plerumque restitui. Quartana quoque, quàm aliæ intermittentium species, minùs faciliè recidiva est. Nonnulli ægri, qui quartanis gravioribus, delirio stipatis, conflictati sunt, fatui per longum tempus manserunt.

DE QUOTIDIANA.

IN quotidiana paroxysmi similes viginti quatuor horarum intervallo redeunt, inter

D

octavam

octavam et nonam horam matutinam accedentes, ægrum exercent.

Temperamento phlegmatico præditi, debiles, pueri et fœminæ, huic feбри præ cæteris patere dicuntur, et maximè tempore verno.

In hac febre quàm in aliis frigus multò levius urget, rigor vix percipitur, et levis solummodò horror ab initio adest; calor segnius et minus æqualiter augmentum capit, minus quoque ardet et humidior est, etsi adstantis manu exploratus sensum mordacem præbeat. Motus febrilis in hoc typo paulatim accedit, et sæpè ad octodecim horas producitur; paroxysmorum duratione, et remissionis gradu, præsertim variat.

Quotidianæ regulares rarissimè semet in conspectum dant; et tertianas duplices sæpè falsò ad quotidianas relegatas fuisse admodum verisimile est. Celsus ipsè, ex infrà citatis, in hunc errorem incidisse videtur:
“ Aliæ quotidie pares sunt, aliæ impares,
“ atque

“ atque invicem altero die leniores, altero
“ vehementiores; aliæ tempore eodem re-
“ vertuntur; aliæ vel seriùs, vel celeriùs*.”

Aliæ quoque intermittentium species formam
quotidianam induunt, quod faciliùs evenit,
cùm in febres remittentes abituræ sunt.

CAUSÆ.

Cum causa proxima febrium densâ caligine immersa adhuc lateat, eam silentio præterire satiùs duxi; ad causas hujus morbi magis manifestas igitur transeundum est. Inter causas quæ corpus ad febres intermittentes suscipiendas proclivius reddunt, omnes veniunt recensendæ, quæ vires imminuunt: hinc victûs ratio minùs lauta vel minùs tenuis; stimulantium abusus; defatigatio; vigilia in locis frigidis et humidis;
aër

* CELSUS de Febrium Generibus.

aër nocturnus in regionibus soli propinquis, et in locis paludibus vicinis, inter has causas enumeranda sunt. Huc quoque spectant evacuationes solitæ præter ordinem profusæ vel retentæ; corpus calore exæstuans frigori temerè objectum, affectus animi contristantes, Eurus, et alia benè multa.

Effluvia e locis paludosis et vegetabilibus mortuis prodeuntia, febres intermittentes excitant. Quantum miasmata e paludibus orta ad has febres concitandas valuissent, LANCISI, Summi Pontificis medicus, circa mediam ultimi seculi, primùm perspexit; et ex hoc tempore amplissima experientia ejus observata certissimè comprobavit.

Febres intermittentes idiopathicæ neque ad regiones cœli ferventiores, neque ad frigidiores pertinent, sed in temperatis, vere et autumnò, maximè incedunt, quæ anni tempora effluviis, quibus debentur, gignendis præcipuè favent; hinc in locis humilioribus et paludosis endemicæ fiunt.

Febres

Febres intermittentes regulares in iis terræ plagis, ubi neque fervor nec humor modum excedit, maximè invalescunt; sin autem nimius fuerit æstus, ad typum remittentem vel etiam continuum, assumendum proniores existunt.

In India Occidentali, et forsan in omnibus regionibus tropicis, intermittentes regulares rarò conspiciuntur, nisi tempestas præter solitum frigida fuerit, quo tempore exquisitam intermittentium formam servant.

In iisdem autem terræ partibus, cùm calor ingens humore conjunctus extorreat, febres typum remittentem maximè malignum induunt, nec peste ipsâ minùs exitiosæ grassantur; vi autem caloris remittente, iterum subitò ad intermittētis regularis formam revertuntur.

Eadem quoque in nostra regione eveniunt; autumnō enim fervidiore æstatem humidam subsequente, febres malignæ dominantur, sub
adventum

adventum frigoris brumalis intermittentes iterum evasuræ.

Sunt homines qui, e peculiari corporis habitu, febres intermittentes facilius contrahunt, dum alii his pertinaciter resistunt.

Homines qui in regionibus paludosis vitam degunt in intermittentes faciliè admodum incurrunt, ita ut omnes febres in iis abortæ intermissiones vel remissiones plurimum affectent. Homines sæpè effluviis paludum objecti sunt, quin aliquid mali tunc temporis percipiant; postea autem, cum a fonte miasmatum longè distent, causâ prædisponente admotâ, morbus derepentè eos corripit, etiam in regionibus terræ quæ e febribus intermittantibus prorsùs immunes habentur.

Febres intermittentes prægressæ corpus ad eas iterum contrahendas admodum proclive relinquunt, quod etiam per totum vitæ decursum remaneat; et vento sicciore ab oriente

te acriùs spirante, maximè invalescere solet; dum talis proclivitas corpori inhæreat, morbus sæpè renascitur, causis quæ ad eum primum inducendum nequaquam valerent; hinc diæta minùs idonea, subitæ tempestatum mutationes, corpus frigori et humori vel levissimo objectum, defatigatio, pathemata deprimentia, et sanè omnia quæ ad causas prædisponentes jam relegata fuère, hunc effectum edunt. In universum, ubi summa hujusmodi proclivitas e morbo antea suscepto viget, quodcunque corpus præter solitum commovet causam excitantem validissimam præbeat.

Febris intermittens vidi exemplum pedibus in aquam frigidam marinam per pauca horæ momenta immersis concitata; et ipse, tibia vehementer perculsa, hujus morbi paroxysmum gravissimum illicò expertus sum; nec ulla ne minima morbi prænuncia ante ictum sensi, et morbus per tres antea menses siluerat.

Morbi

Morbi autem recidivi exempla sæpè occurrunt, etsi nullum regiminis peccatum admissum fuerit, quæ e morbi consuetudine, et peculiari habitu exindè contracto proficisci videntur.

Hujusmodi recursus in quotidianis circa diem octavum, in tertianas circa diem decimum quartum quintumve, et in quartanis circa vigesimum primum vel secundum diem, tempore quo paroxysmi redire assueti erant, plerumque eveniunt. Miasmata paludum vim acriorem nancisci videntur eo tempore, quo terra penè exsiccata est, quàm cùm plurimâ aquâ inundatur; terra enim humida æstuantibus solis radiis tunc magis objecta ex ampliore superficie et majore caloris gradu, evaporationem multò uberiores præbet.

Fertur, aquam paludum et marinam fortuito confluentes, effluvia magis nociva emitte-
tere, quàm quæ e paludibus solis proveniunt. Doctor JACKSON autem, latâ experientiâ edoctus, huic opinioni adversatur, ei enim in
America

America ampla data fuit facultas videndi paludes omninò salinas, quàm mixtæ, corpori minùs infestas fuisse; mixtas tamen, quàm paludes insulsæ, haud graviolem noxam inferre: nonnullis persuasum est humorem solum etiam in locis maximè salubribus ad has febres progignendas valere, nec dubitandum est quin febres intermittentes tempestate pluviosâ in locis a paludibus remotis conspiciantur. Hoc autem in regionibus cremio abundantibus maximè evenit, quod effluvia iisdem viribus, ac paludum, nocivis prædita spargit.

Dicitur terræ partes magis excultas, et ex hoc arboribus liberatas, pro rata ex hisce febribus immunes evadere; quod tamen nequaquam semper ita se habet; in America enim sylvæ hodiè, ac olim, multò minùs densantur, et ex hac præsertim causa, paludibus scilicet magis patentibus, insalubritas hujus regionis maximè pendere habetur. Hinc in bello Americano milites, qui circa sylvas excelsas castra locabant, morbis minùs obnoxii

E

fuère,

fuère, quàm qui in campo patente collocati sunt. Nec multùm interest sylvas incidisse, nisi terra e paludibus probè exsiccata fuerit, et tempore pluvioso segetibus oblecta.

Miasma paludum ad exiguam solummodò distantiam vires nocivas exerit; sæpè tamen ad unum alterumve mille passuum ad acclives montium, et alia loca magis edita, advectum est, dum partes magis in vicinio et in eadem planitie positæ vim ejus eludunt.

Hoc non semel videndi in India Occidentali occasio mihi oblata est, et maximè in insula *Tobago*, ubi aër collis excelsioris in qua castellum princeps collocatum est, tantùm inficitur palude quæ plùs quàm mille passus ab eo distat, ut effluvia exinde provenientia sæpè odore manifesta fiant.

Hoc certè minùs quadrat sententiæ hæc effluvia aëra atmosphæricum pondere exsuperare, sed potiùs eam convellit. Dr JACKSON quoque ad hanc sententiam confirmandam

dam me certiores fecit Legionem LXXI^{ma} in America prope locum paludosum castra constituisse, et ex omnibus, qui tentoria in locis magis excelsis posuere, ne unum quidem e febre intermittente incolumem evasisse; ita ut milites, qui in partibus altioribus consedere, duplici numero intermittentibus patebant.

Aër nocturnus, praesertim in regionibus calidis, miasmatum vim plurimum intendere videtur; ita ut homines per diem in locis paludosis impunè degere possunt, qui per unam noctem in iisdem partibus commorati, morbum haud dubiè susciperent; quod in paludibus pontinis circa Romam insigniter obtinere dicitur.

Fluminum ripae, modò paludibus haud oblitae fuerint, ad has febres excitandas nequaquam conferunt; et etiamsi paludosae fuerint, a nonnullis minùs perniciosae habentur, quia aër assiduò aquae motu renovatus miasmatum vim contemperet; quod tamen mi-

nus

nus certum est. Flumina tamen limosa, quorum aquæ segniùs labuntur, his malis concitandis plurimùm favent. Vapores quos aquæ stagnantes emittunt, paroxysmum sæpè producant, intermissionemque perturbant.

Homines ad intermittentes ex impetu morbi prægresso proclives facti, reditui ejus per plures annos opportuni fiunt, eo anni tempore, quo primùm adortus fuerat; sæpè tamen morbus haud planè redit, sed quædam symptomata febrilia inordinata accedunt, quæ, legibus diæteticis strictè servatis, et exiguâ cinchonæ copiâ, facillè cedunt; his autem neglectis in intermittentes regulares citò abeunt.

In omnibus terræ regionibus ubi hic morbus endemicus est, et ubi homines e morbo præeunte eam iterum facillè contrahunt, Eurus, vel ventus ex ullo orientis cardine flans, febrem intermittentem facillimè suscitet, et sanè talis ventus tantùm in eos imperium excercet, ut partem cœli, ex qua spiret ventus,,

tus, sæpè statuere possint, antequam e lecto experrecti sint; et in his ejusmodi ventus somnolentiam, animi corporisque hebetudinem, plerumquè concitabit, quæ sibi relicta in intermittentem, typum morbi quem antea perpassus est æger æmulantem, brevi sunt desitura.

Mens depressa ad has febres excitandas multùm valet; affectus contrà, qui animum erigunt, corpus, utcunque defatigatum, ab omnibus morbi causis incolume præstant; quies tamen interposita, cùm mentis fervor remiserit, corpus ad morbum contrahendum quàm maximè pronum reddit, ita ut causæ vel levissimæ ad eum concitandum valeant. Hinc milites, dum bellum acriter gerunt in regionibus admodum insalubribus, omnia ardua subeuntes, sæpè secundâ valetudine fruuntur; utprimùm autem ad hiberna redeant, morbis gravissimis plectuntur.

In Legione quacum in Batavia expeditionem feci, milites, dum stipendia promerebantur,

bantur, rarò ægrotabant; cùm primùm tamen ad Angliam reversi sunt, et ineunte hieme ad hiberna redibant, circa sexaginta intermittibus pertinacioribus correpti sunt, quorum multæ haud ante ver insequens profligatæ fuere: eadem hieme, (an. 1799, 1800), aliæ quoque Legiones in eandem militiam profectæ stragem ex eadem causa conquestæ sunt.

Sunt qui lunam in has febres imperium haud leve exercere credunt, et hoc incolis Indiæ Occidentalis tam firmiter persuasum est, ut lunam etiam magis quàm solis radios ardentes reformident.

Hæ febres contagio propagari dicuntur: rarissimè autem, si unquam, in nostra regione hanc causam agnoscunt; et quæ e contagione in calidioribus terræ partibus proficisci videntur, ad Remittentes potiùs quàm ad intermittentes spectant; nec dubium est quin hæ febres continuæ contagium multò rariùs gignunt.

Præterea,

Prætereà, febres intermittentes, haud secùs ac morbi quidam spasmodici, consuetudine solâ nonnunquam continuari videntur,

PROGNOSIS.

IN nostra regione nil ferè est cur intermittentis regularis eventum timeamus : in regionibus calidis autem res haud ita feliciter evenit, et morbus nonnunquam lethalis evadit : funestus tamen exitus sub nostro cœlo potius e morbi sequelis, quàm e morbo ipso, repetendus est.

Vehementia paroxysmorum et intermissionis tempore probè perpensis, quæ ventura sunt, prædicere liceat ; quò acerbiores enim paroxysmi, et quò breviores et minùs perfectæ intermissiones, eò in majore discrimine versatur æger.

Quò vehementior autem paroxysmus accenditur, eò magis perfecta integritas subsequi

qui solet; et quò magis manifesta crisis, eò certius solvitur morbus.

Si in apyrexia nulla paroxysmi vestigia remaneant, si cibus appetentia redeat, et coctio benè peracta fuerit; demùm, si omnes animi corporisque functiones ad pristina salutis munera ritè obeunda valeant, rem feliciter esse cessuram jure colligere liceat.

Eruptiones circa angulos oris prodeuntes, morbo jam inclinato, inter fausta ejus symptomata recensentur; febris, iis erumpentibus, formam regularem plerumque induit; ei autem finem haud imponunt; cùm, ut ipse sæpiùs observavi, in omni morbi stadio, haud rarò post primum paroxysmum, semet produnt.

Eruptiones circa labium superius, prope nares duriusculæ, vel partis ambustæ adinstar, morbi sævitiam denotant, et coma aut apoplexiam sæpè præcedunt.

Delirium

Delirium leve, pulsu duro haud stipatum, rarò ullam crisi moram affert : si verò pulsus durities unà cum delirio accedat, febrem ad continuam sæpè vertit. Delirium grave autem, maximè si inter prima morbi indicia advenerit, magna circa præcordia anxietas et spirandi difficultas, malè admodum augurantur, et deglutitio impedita mortis imminētis indicium est. Paroxysmus a stadio calido originem ducens, intermissiones vel remissiones vix evidentes, quas delirium, comā, aut apoplexia, aut convulsiones comitantur, pessima quæque portendunt. Nec minùs interest ad ægri vires respicere cùm de prognosi judicium ferendum est ; si enim summa fuerit imbecillitas, et paroxysmi vehementiùs ægrum exagitent, periculum est ne iis succumberet.

Tertianæ regulares tamen in regionibus frigidis et temperatis rarissimè morte finiuntur ; si autem in mortem desiturae sunt, ægri vel e vehemēti frigoris gradu vel e summa

F

debilitate

debilitate auferuntur; nonnunquam urgente calore e vivis rapiuntur.

Dum stadio frigido in quartanis detenti sunt, interdum pereunt, præsertim si imbecilles, ætate confecti fuerint, et tempestas humida et frigida sit. Nausea admodum molesta, abdomen tumidum, tensum, durum, et ad manûs contactum dolens, cum alvo insigniter compressa, summum periculum minitantur; SYDENHAMUS affirmat abdomen durum, et tonsillas tumidas, in intermittente autumnali oborta, lethi prænuntia habenda esse.

Febres intermittentes sæpiùs reduces ad obstructions viscerum inferendas pronissimæ existunt, quibus febres ipsæ diuturniores et magis irregulares fiunt, et hydropem vel icterum sæpè concitant.

MEDENDI RATIO.

MEDENDI ratio in febribus intermittentibus nititur iis remediis quæ in paroxysmo, et quæ intermissionis tempore conveniunt: illa ad signa mitiganda, hæc ad morbum penitus tollendum, accommodata sunt.

Medici igitur est paroxysmi vehementiam refrænare, et eum breviorē reddere, sudoris stadium quàm citissimè inducendo; et hoc consilio in stadio frigido calorem, et in calido crisin moliri debet.

Stadio frigido ingruente, æger in lectum calidum statim reponendus est, et stragulis cooperire debet, dum potus tepidi et diluentes modicè concedendi sunt, donec stadium calidum supervenerit; cavendum autem est a stimulantibus, quæ stadio subsequentis indicia

dicia exasperare solent *. Nonnulli diluentium usum frigoris tempore omninò vetant, et multi ea, in hoc stadio vix porrigunt, nisi ad vomitum eliciendum, (quem potus tunc temporis assumptus facillimè provocare solet), quo caloris stadium citiùs insequitur. Aqua rebus farinaceis commista optimum potum præbet; omnia acida, frigida, et ea quæ ad classem refrigerantium pertinent, quippè calorem corporis jam nimis frigidi imminuentia, sedulò evitanda sunt. Potus tamen in quo supertartris potassæ soluta fuerit, ægris gratissimus est, et iis petentibus sine ullo periculo propinari potest, nisi intensissimum fuerit stadium frigidum.

Medicamenta quæ eosdem effectus, ac crisis naturalis, moliuntur, ad hoc stadium præcidendum opportunè adhibentur; et hoc consilio antimonii præparata, et ipecacuana, ita data ut plenam vomitionem moveant, egregiè prosunt. Cùm vomitus sponte abortus est,

* HIPPOCRATES, CELSUS, CLEGHORN.

est, diluentibus solis opus plerumque absolvi-
tur: Vomitus autem hoc modo accedens,
utcumque vehemens, ventriculum nequaquam
semper exonerat, præsertim si cibo malè
concocto onustus fuerit, quod a paroxysmo
citiùs a pastu concitato haud rarò obtinet;
nec minùs fluida quàm solida, et sæpè exiguâ
admodum copiâ, tales ventriculi turbas cient,
minimè autem quantitatem materiæ rejectæ
e ventriculo e toto provenisse colligere li-
ceat, cùm haud exigua bilis, succi pancrea-
tici, et aliorum fluidorum, quæ in intestina
effunduntur, copia in ventriculum regurgi-
tet; horum enim secretio, nonnunquam ita
emeticis augetur, ut etiam cholerae indicia
accedant. In hoc morbi stadio, venam inci-
dere nunquam licet. Purgantia quoque, non
minùs propter debilitatem iis supervenien-
tem, quàm propter fluida e corporis superficie
intestina versus derivata, hoc tempore aliena
sunt.

Si coma vel delirium urgeat, epispastica
capiti priùs raso, et sinapismi pedibus, ad-
movenda

movenda sunt. Si vires plurimùm convellantur, et stadium frigidum admodum violentum periculo haud vacet, ad potus tepidos et stimulantés confugiendum est: stimulantia quoque partibus corporis externis, ut latera calida pedibus, utriculi aquâ calidâ repleti cordis scrobiculo, admota prosunt. Stimulantia autem, perstante hoc stadio, non sine summa cautela adhibenda sunt, ne caloris insecuturi vehementiam adaugeant, et morbum ad formam continuam proclivem reddant.

In remediis, quæ in stadio calido conveniunt, adhibendis, maximè enitendum est ut omnia quæ irritando nimiam actionem sustineant, et paroxysmi vim durationemque intendunt, protinùs amoveantur; et cùm nil corpus sæpiùs irritat, quàm materia corrupta in ventriculo et intestinis retenta, hæc medicamentis, quæ leniter alvum ducant, quamprimùm expurganda est; et hoc magis necessarium erit, si stadium calidum diutiùs perstiterit. Potus, in quo supertartris po-

tassæ

tassæ soluta est, huic proposito apprimè inservit, et sitem, quâ vexatur æger, gratissimè sedat. Omnia purgantia acriora, quippè corpus haud leviter excitant, in hoc morbi stadio procul absint.

Sub paroxysmi æstu, potu frigido et medicamentis refrigerantibus utendum est; hujusmodi sunt sales neutrales, præsertim nitræ potassæ, acida mineralia, et præ cæteris vegetabilia, quæ cum alcali conjuncta misturas salinas præbent.

Ineunte autem hoc morbi stadio nullum opio præstantius existit remedium, neque aliquid citiùs paroxysmo finem imponit; quem interdum, statim ac assumptum fuerit, tollit; hoc consilio tincturæ ejus guttæ triginta, quadraginta vel etiam quinquaginta assumendæ sùnt. Cùm calor stabilis et ardens est, balneo frigido aut tepido, prout caloris gradus et ægri sensus ferant, uti liceat. Cùm in junioribus et sanguine plenis corpus vehementer concitatur, et arteriarum pulsus
validi

validi sunt et duri, facies rubore suffusa, oculi inflammati, capitis, pectoris vel lateris dolor, et delirum, ad sanguinis detractionem decurrendum est, quâ sæpè solvitur paroxysmus, aliter in febrem remittentem vel continuam abiturus.. Hic animadvertere liceat, sanguinem nunquam mittendum esse nisi urgente stadio calido vel apyrexiae tempore. Sanguis cautè detractus haud parum auxilii sæpè affert in intermittentibus verno tempore obortis, in regionibus frigidis et temperatis, præsertim in tertianis, et ubi diathesis inflammatoria invaleat. Cùm signa sanguinis detractionem postulant, aliis posthabitis remediis, eâ statim utendum est.

DE REMEDIIS QUÆ APYREXIAE TEM-
PORE POTISSIMUM CONVENIUNT.

REMEDIA, dum æger a pyrexia vacat, adhibenda summi sunt momenti; ex his enim peritè administratis, morbi curatio maximè
pendet,

pendet, quæ ægri vires restituendo, et paroxysmi reditum inhibendo, absolvenda est: illud diætâ et regimine, hoc medicamentis, perficitur.

In diætâ in his febribus ritè instituenda, ad ventriculi statum respicere plurimùm interest, cùm dyspepsia sæpissimè morbi comes est, vel e remediis ad eum fugandum necessariò assumptis, proveniat. Cùm autem organa quæ cibis concoquendis inserviunt, e debilitate totius corporis plùs minùs turbantur, opera danda est, ut cibus nutriens et concoctu facilis paretur; modicus quoque vini meracioris usus, vel cerevisiæ fortis, vel alius liquoris fermentati, concedendus est. Cùm ventriculi vires concoctrices plurimùm imminuuntur, ad remedia dyspepsiæ accommodata confugiendum est, et omnia acescentia, et oleosa, et nimia liquidorum ingurgitatio, prohibenda sunt; cibus ideo ex iis quæ minùs facilè acescunt, eligendus est, et vinum rubrum aquâ probè dilutum modicè assumendum est. Diætâ minùs idonea, de-

G

fatigatio,

fatigatio, insomnia, studium nocturnum, humor, frigus, et aër nocturnus, reditui hujus morbi plurimùm favent; præsertim si valetudo ex effectibus paroxysmi prægressi adhuc infirma maneat. Cibus, integritatis tempore, ita dandus est, ut ante accessionem febris ritè concoquatur; memoriâ igitur tenendum est, cibum pleniorē assumptum non nisi sex vel octo horis exactis probè confici.

His autem parùm proficitur, nisi exercitatio sub dio concurrat, quâ nil magis confert ad vires corporis restituendas, et ad proclivitatem ad morbum summovendam; gradus ejus et genus pro ægri viribus et habitu varient oportet; in ea autem perstare debet donec levem lassitudinem, sine ulla fatigatione, induxerit*. Etsi tamen morbus per aliquod
tempus

* “ Exercitationis autem plerumque finis esse
“ debet sudor, aut certè lassitudo, quæ citra fati-
“ gationem sit: idque ipsum, modò minùs, modò
“ magis faciendum est.”—CELSUS, lib. i. cap. 2.

tempus exercitatione idoneâ arceatur, proclivitas nihilominùs restabit, quâ, levi datâ occasione, recrudescat. Præ omnibus aliis corpus exercendi generibus gestatio et navigatio majora secum commoda afferre videntur. Modò vires corpus gestando exerceri haud sinant, frictio cum strigili, olim apud Græcos et Romanos, et nunc dierum apud regiones Eoas usitata, loco illius commodè substitui potest; nec minùs convenit vectio in sella, modò aër siccus et serenus fuerit. Benè manè assurgere corpori vigorem impertit, et si neque vires neque prava consuetudo ventant, ægro præcipiendum est. Tentaculum assumi debet antequam corpus exerceatur. Cùm major corporis debilitas febres intermittentes autumnales, quàm quæ vere accidunt, comitari solet; in illis itaque ægri viribus prospicere multò magis necessarium habemus.

Caveant sedulò ad hunc morbum prædispositi subitas tempestatum mutationes, proclivitas enim ad intermittentes iterum suscipiendas

piendas per annos vel nonnunquam per vitam permaneat : hinc accessiones febriles quædam irregulares, vel febris intermittens ipsa, morbum semel passos ex facili iterumprehendant. Hi igitur de vestimentis monendi sunt, ut pannum laneum cuti proximum et tibialia crassiora induant, iis temporibus, quibus hæ febres invalescere solent; et maximè circa tempus quo antea hoc morbo conflictati sunt.

Nec minùs interest in hoc morbo, æquè ac in aliis debilitatis exemplis, advertere ad modum quo mens exerceatur, quæ in iis rebus maximè versari debet, quæ eam fortiter et gratè detineant citra lassitudinem.

Antequam autem aliquid de regimine præcipiatur, ægri ætas, animus, et corporis habitus, priùs accuratè perpendenda sunt. In nullo forsàn alio morbo, cui patet corpus humanum, quàm in intermittentibus majora beneficia ex aëris mutatione profluunt; quæ etiam obtinent cùm mutatio fit ad regionem
minùs

minùs salubrem. Exempla ægrorum mihi ipsi sæpiùs oblata sunt, qui, omnibus aliis remediis frustrà adhibitis, e febribus intermittentibus pertinacissimis, ad insulas Indiæ Occidentalis maximè insalubres, *Sanctam Luciam* nimirùm et *Dominicam* migrando, feliciter convaluerunt; etsi in his insulis hæ febres frequentissimæ existunt. Nec minoris æstimanda sunt beneficia e navigatione provenientia; ipse quoque vidi militum præfectos navem conscendentes, ut ad Europam, sanitatis recuperandæ gratiâ, navigarent, ultimo intermittentium stadio ita exhaustos, ut abdomen jam tumidum et tensum, summa macies, icterus, crura œdemate correpta, et omnia, quæ viscera corrupta comitantur, aderant, ita ut ferè de iis conclamatum esset, qui nihilominùs, paucis mensibus elapsis, ex omnibus his malis liberati et optimâ valetudine gaudentes, ad Indiam reversi sunt.

DE MEDICAMENTIS QUÆ IN APY-
REXIA ADHIBENTUR.

INTER omnia medicamenta ad hunc morbum medendum a regno vegetabili derivata, Cinchona officinalis primum locum meritò tenet; præjudicia enim, quæ, diu postquam in Europam invecta est, contra usum ejus invaluerunt, quæque omnia pessima intermittentium symptomata ex hoc fonte deducebant, nunc penitùs obsoleta sunt, apud omnes qui in his febribus curandis operam navârunt. Si autem diathesis phlogistica, pulsus plenus et durus, facies suffusa, dyspnœa, vel alia inflammationis indicia adfuerint, ad cinchonam haud confugere liceat donec sanguinis detractio et aliæ evacuationes præcesserint, quas intermittentes vernales sæpiùs exposcunt. Tantum cinchonæ assumendum est quantum ventriculus ferat, et æger in usu ejus persistere debet, donec

donec paroxysmi accessum aut distulit, aut vim ejus fregit aut omninò depulit; et hoc consilio duæ tresve drachmæ, alterâ quavis horâ, intermissionis tempore, assumptæ, quosdam horum effectuum brevi gignere solent.

Sub graviori morbi impetu, et maximè si apyrexia brevis fuerit, ad hoc remedium etiam in stadio sudante decurrendum est. Amplior cinchonæ dosis, semuncia scilicet, statim ante tempus quo paroxysmus accedere consuevit, assumpta, ad eum omninò arcendum sæpè valet. Cinchona exiguis dosibus et longis intervallis adhibita, solummodò vim morbi imminuit; ad eum tamen penitùs tollendum vix sufficiat; et cùm tali dosi assumitur, ut, paucis circuitibus morbi exactis, ad paroxysmum omninò depellendum haud valet, bonos ejus effectus penitùs amittit; ab ea igitur abstinendum est; et, alvo priùs purgatâ, post quosdam morbi circuitus, cinchona iterum haud sine fructu uti liceat. Si paroxysmus cinchonâ depulsus fuerit,

fuerit, usus ejus deponendus est eo tempore quo paroxysmus adesse solebat. Etsi paroxysmus, cinchonâ adhibitâ, arceatur, postea tamen in usu hujus remedii per aliquod tempus persistere necesse erit, alioquin quædam obscuriora morbi indicia circa solitum paroxysmi adventum oritura sunt; quæ sensim graviora facta morbum denuò restituunt, haud minùs gravem, quàm si nunquam remediis cohibitus fuerit. Ne hoc autem fieret, cinchona per aliquot septimanas post morbi decessum adhibenda est, dosi paulatim imminutâ, et tandem omninò omissâ; nec abs re foret unam alteramve cinchonæ dosem subindè assumere, præsertim si tempestas humida, frigida, vel mutabilis fuerit: nec decet usum cinchonæ parciolem per plures annos intermittere eo tempore, quo æger primùm febrem perpessus est.

Omnia mala catarrhalia in iis ad hunc morbum proclivibus summam attentionem merentur, quoniam in formam intermittentem faciliè degenerant, et hanc febrem iterum reducunt;

ducunt; his tamen malis, paucis cinchonæ dosibus, optimè occurritur.

Cùm alvus cinchonâ nimis citatur, exiguæ opii doses vel quodvis medicamentum astringens, unâ cum hoc remedio dentur: Cùm alvus tarda evadit, huic incommodo, parva rhæi copia, vel jalapâ, vel oleo ricini, optimè subvenitur. Cinchona, etsi brevi ventriculo vel alvo rejecta fuerit, ad febrem sistendam sæpè haud minùs efficax reperitur. Regio cœli et anni tempus in hoc remedio adhibendo attentionem vindicant; in calidioribus enim terræ partibus, ubi morbi cursum citiùs absolvunt, eo maturiùs utendum est; et idem præcipiendum est in intermittentibus autumnalibus quæ in frigidis et temperatis, terræ plagis grassantur, quippè quæ remittentes continuasve fieri admodum pronæ sunt; tempestate quoque frigidâ et humidâ existente, majorem cinchonæ copiam necessariam esse quotidiana experientia docet.

In febribus intermittentibus, haud secus ac in aliis morbis acutis, naturam epidemici invalescentis perspectum habere plurimum interest. Quò infirmiores quoque ægri, eò cinchona uberiùs danda est. Pulverem omnibus aliis hujus medicamenti præparatis multum præstare vix dicere attinet; in lacte, aqua, cerevisia tenui, vel illa forte Londinensi, vel glycyrrizæ aqua, commodiùs assumitur. Cùm aliquid pulveris usum vetat, decoctum, extractum vel infusum adhibere necesse erit.

Cùm intermissiones irregulares cinchonæ usum prohibent, hæ primas vias emeticis et catharticis purgando, iterum perfectiores evadant; et sanè morbus nonnunquam his purgationibus omninò depellitur.

Aliæ quoque corticis species, angustura, scilicet, cinchona Jamaicensis, et Caribbæa, Swietenia febrifuga, et mahoganí, et cortex Tellicherensis, contra febres intermittentes feliciter

feliciter in usum revocatæ fuere; omnes autem cinchonæ officinali virtutibus cedunt.

Plurima alia e regno vegetabili desumpta in his febribus tollendis laudes meritò adepta sunt; omnia enim, quæ inter amara recensentur, has febres fugandi potestate plùs minùsve pollent; et bilis exsiccata eodem consilio valere dicitur. Huc quoque spectant multa astringentia, ut cortex querci roboris, quercus cerris, et super-sulphas aluminis, quæ tamen omnia amaris minùs efficacia inveniuntur, etsi cum his conjuncta, quàm alterutra seorsim assumpta magis valere dicuntur; et medicus me commonuit grana xv. resinæ albæ ingruente paroxysmo assumpta, ad eum præcidendum valuisse, et morbum sanasse. Multa aromatica quoque, ut camphora, moschus, et alia hujusmodi, usui commendata fuere. Dr GRANT affirmat, tertianam duplicem sanatam fuisse duabus muriatis ammoniæ drachmis initio stadii frigidi assumptis, potu diaphoretico affatim hausto, dum

dum æger se in lecto continebat; et idem auctor perhibet paucissimas tertianas duplices existere, quin huic remedio tertiâ vice adhibito auscultent; hæc autem methodus medendi quartanæ veræ haud convenit.

Haud pauca e metallis parata, ut diversa ferri, zinci et hydrargyri præparata, ad has febres curandas subindè usurpata fuère; oxydum arsenici autem omnibus aliis antecellit, et in multis exemplis, ubi cinchona et omnia alia remedia incassum adhibita fuère, ad hunc morbum fugandum valuit; ex observatis enim constat id omnium medicamentorum validissimum esse, quæ ad febres intermittentes curandas adhuc excogitata fuère. Medicus longo artis usu peritus mihi tradidit exemplum tertianæ admodum inveteratæ, quam, decem solutionis arsenici guttis omni bihorio assumptis, donec nauseam et vomitum concitaverint, sanavit; sex hujus doses ad paroxysmum inhibendum valuerunt; et tempore quo paroxysmus aggredi solebat,

solebat, quindecim guttæ ter datæ sunt, quæ nauseam et vomitum iterum induxerunt, cum eodem felici eventu; ex hoc tempore per annum, et quod excurrit, a morbo integer vixit; ipse febres intermittentes arsenici ope sæpiùs curavi sine ullo incommodo, cum alia remedia spem fefellerint.

Multa quæ in mentem maximè agunt, necnon quæ ventriculum vehementer afficiunt, ut aranea viva devorata, vel ossa humana in pulverem redacta, spiritus vi ignis elicitus, spiritus terebinthinæ, et alia hujusmodi, ad paroxysmum arcendum haud sine fructu adhibita sunt; horum usus tamen maximè apud imam plebeculam invaluit. Tela aranæ quoque et in paroxysmo cohibendo, et in morbo penitus sanando, cum insigni beneficio data fuit; quæ de ea sequuntur Dr JACKSON mecum benignè communicavit. Anno 1800 in valetudinario militari apud *Chatham*, tela aranæ dosibus septem vel octo granarum, sub forma boli, exhibita est
in

in morbi exemplis in quibus ad cinchonam et arsenicum frustra decursum erat, evacuationibus idoneis priùs adhibitis, etiam ubi e labe viscerum suspecta hydrargyrus priùs usurpatus fuerat; virtus ejus, incantamenti adinstar, protinùs apparuit, etsi æger naturæ rei assumptæ prorsùs nescius fuit: data est duabis horis ante consuetum paroxysmi reditum, et iterum tempore quo paroxysmus instare solebat: interdum ineunte paroxysmo adhibita, eum statim cohibuit, et æger haud sine sensu grato quodam et jucundo optimè se habuit; quò gravior antea fuerit irritatio, eò præstantiores edidit effectus. Idem remedium postea in Insula *Veitæ* cum eventu tamen minùs felici in auxilium febricitantium advocatum est, quod forsan araneis minùs perfectis vel diversæ speciei attribuentum esset.

Non aliud certius aut validius existit remedium, quo paroxysmus avertatur, quàm emeticum, horâ ante ejus adventum assumptum,
modò

modò nulla inflammationis indicia vetant ; æger stragulis benè obtectus in lectum collocetur, in quo detinendus est donec solitum paroxysmi redeuntis tempus præterîrit, potu diluente et calido, sero vinoso nempè, aliove abundè propinato. Si emeticum primâ vice votis non satis fecerit, iterandum est donec paroxysmus inhibeat; et etiamsi ad hoc haud valuit, paroxysmum ferè mitiorem et breviorē reddit. Ampla opii dosis horâ vel semihorâ ante paroxysmum data, nullis, nisi emeticis, virtute eum cohibendi cedit. Descensus quoque in balneum, mox ante paroxysmum, eum arceat. Partes corporis extremæ instrumento *tourniquet* dicto fortius compressæ, eundem effectum præstare dicuntur.

De symptomatis inordinatis parùm superest monendum ; si e diathesi phlogistica originem duxisse videantur, sanguinem detraxisse proderit, plerumque una cum morbo ipso, cinchonâ strenuè adhibitâ, fugantur.

Cùm

Cùm hepatis obstructiones, et harum sequelæ, anasarca scilicet vel ascites, superveniunt, ad hydrargyrum, nullâ morâ interpositâ, confugiendum est; et cœli mutatio, vel in aliam regionem migratio, fortiter suadenda; aliter dirus hydrops brevi insecuturus est, morte solâ finiendus.

FINIS.